

सम्पादकीय

अन्तिम अवसरको सदुपयोग गर

नेपालको संविधान जारी भएपछि सुरु भएको असन्तुष्टि आन्दोलनले चार महिना नागेको छ। यही निम्तिमा मुलुकले कानाबन्दीको सामना गरिरहेको छ। मधेस केन्द्रित दलले संघीयताको सिमानाप्रति असन्तुष्टिद्वारा मुलुकको विकासले मुलुकको अर्थतन्त्र नासाबुंग त भयो नै, मानवीय संरङ्कको सम्मुखमा मुलुक पुगेको छ। तर पनि संविधान समायोजनामा आमोदनात्मक दल र सरकार दुवै गम्भीर देखिएका छैनन्। मोर्चाबै माग स्वोद्योग गर्न संविधान जारी गर्ने बेला एकमत भएका दलविहिन लामो मायाज्योत्पति संशोधन धियेयक संसदमा विचारबारी छ। विचारबारी विधेयक नमान्ने उद्घोष गर्दै मोर्चा आफ्नो अडलमा टक्कर भएकौ छैन। यस्तो अवस्थामा मुलुकको अघको एक साताभित्र संविधान संशोधन गरिँ छ। यो संशोधनलाई मुलुकले जसरी पनि दिईकालिना समभवदारीको बिन्दमा उभ्याउनेप्रति छ।

प्रतिपक्षी दल काँग्रेसको एक्लो दावामा सरकारले दाता गरेको संस्थान संगठन विद्येयकाम्या संगठन प्रस्ताव दाता यन दिइएको ७२ दल सम्यसिमा आज सकिँदै छ। यसविषयमा कुनै पनि दल या संस्थासंग संगठन विद्येयकाम्या संगठन प्रस्ताव दिइएको दाता नभए। आज १२ बजेसम्ममा पनि संगठन विद्येयकाम्या दाता नभए। सरकारी विद्येयकाम्या दफावार छलफल सुरु हुन्छ। पारित पनि हुन्छ। मोदीसँगको विद्येयकाम्या असन्तुष्टि मात्र जनाएको छैन, उनीहरू छलफलमा सहित सामेल छन्। मोदीसँग मोर्चाको यो शैलीबाट विद्येयकाम्या पनि विद्यमान समर्थता र असन्तुष्टि सम्बोधन हुने छ। देवविन्दु।

विचाराधीन विधेयकमाथि संशोधन दातांको समय सबिँदै
 गएदा सरकारले उपर समष्टिका लागि एक सताया यो प्रक्रिया
 लम्बाएएको छ। यसको मतलब संविधान संशोधनको माध्यमबाट
 मानव सम्पत्ता समाधान हुने सरकार पक्षको विश्वास हो। यो
 विश्वासमा सोचिने होस्मा हैसे नूनै बेला भएको छ। उनीहरू
 गत पटक संविधान संशोधन विधेयकमा संशोधनका प्रस्ताव
 दाता पढेछिन् लिपर बोर्का सभा विनमा सहभागीको सम्पूना पुग्न
 सक्दैन। कार्यलयमा समेत भन्दा अन्तर्मुख देखिइसकेको
 मोर्चाका लागि अब आन्दोलन लिम्बाइराहनु भनेको असम्भव
 रण्यतिकै लिने संकेत हो। यसलाई मोर्चाको हल्का रूपमा
 बुझेमा उसका लागि पनि सहाक हुनेछ। तथर्थ, पछिल्ला विनमा
 सरकारमा देखिँदै गएको लचकताको फाइदा उनिपर अधिकतम
 लाग्न लिने कोसिस गर्नु भन्ने विधेयकअभिप्रेत फिर्ता पठाएका लागि
 तयारी थाल्नुपर्छ। सहमतिकै लागि लामो समय रोकिएको
 संशोधन प्रक्रियालाई अन्तिम अवसरका रूपमा दुवै पक्षले
 सुयोग्यता गर्नुपर्ने भनेर मुलुक चर्च सन्ध्टमा फुम्छ। मुलुकलाई
 जोगाउने दायित्व सरकार र आन्दोलननर दुवै पक्षको भागले
 विधेयकबाट सशर्ततामा फाइदा लिने गरी अन्तिम अवसरका
 रूपमा उपयोग गर्नुपर्छ।



■ श्रीप्रसाद प्रसाईं

[illegible][illegible]

प्राप्त आएका ता अधिकृतको बनाइ सुनने मलाई सम्मान
 मलाई। तथ्याले मैले उनिग आदमीको चौहलबाट
 मेराउने प्रवास गरे। नेपाल अधिराज्य आधुनिक
 राज्य को कालचक्रमा उनिगभन्जमको अन्त्यबाट
 अन्ति कारोबार वा सम्पत्ति नपुगीको कार्यालयको
 नियन्त्रण कक्षाबाट अडालाउने सुनने जनुनको सम्पत्ति
 पनि (मोति) कारोबारबाट हलज गरेनने भाषाभाषी न
 सुनने अस्वयम्प्रा की प्राप्ति अधिकृतको धनमा 'निराद'
 पाउने उनिगलाई सुभाष निज चन्द्रवृत्त, मैले 'अमर',
 हाम्रो सामाजिक बालवारण र सम्पत्ति सम्बन्ध गाँतितथि
 पनि प्रष्टीकै आधुनिक कार्यालयसँग मैले खाने पाउ
 त तपाईंहरूबाट उन्माति जगनाति प्रभावकारी
 हाना, अन्त्य सामाजिक बालवारण र नातिवित्त
 मै यथान्तै रहिरहेता हो मैले तपाईंको आधुनिक कारोशरी
 लीको कतिना कतिना कलको उपगुणी हउ। यथाने पाउ
 छान पुग्याउनु मात्र बेस हो। (विनोद, सम्पाक
 पण्डितको चेतनशीलता मात्र वा जर्नलिस्टको व्यवहार
 एक कारोलीको कानुनमन्मथि मात्रको अस्वयम्प्रा हलितै
 कारोशरीमा बलितइरहेता। कार्यालय परिमर्शित

सम्पूर्ण नागरिकक आस्था र विश्वासको केन्द्रबिन्दु अहिले प्रहरी संगठन बनेको छ । तुलनात्मक रूपमा अन्य राज्य संघन्त्र भन्दा प्रहरीको कार्यसम्पादन प्रक्रिया जनउत्तरदायी देखिएको भए पनि दूषित राजनीतिक वातावरणबाट प्रहरी मुक्त हुन सकेको छैन ।

[illegible]

समाजको शान्ति सुरक्षाको दायित्व लिएको नेपाल
पहरीका समस्त अधिकत तथा जवानहरू व्यावसायिक

मान्यता दिनुपर्दछ भन्ने सामाजिक दृष्टिकोण भइदिए
माथै कार्यक्षेत्रमा स्त्रियाका पढरीले कराद खान्नापार्ने

सिमा बंधनमाथि माथको प्रस्ताव पढेर जानु भन्ने, अझै माथको सामग्री लुटिने अवस्थामा आउने।

प्रहरीको थप काम कसरीको शान्त राख्न गर्न, अपराध निवन्धन गर्न, घडिअ अपराधको निवेदन गर्ने, प्रहरी सहयोगीको परामर्शबाट तथ्यांक लेख्नुपर्ने र प्रत्यक्ष प्रमाणित गर्नका लागि उद्धार गर्ने हो। यस क्रममा प्रहरी मुद्दाहरू, मित्राजिनीको जनाताको मन जित्न सक्नुपर्छ। यसमा कार्य प्रभावकारी रूपमा सम्मन्धन पाउन प्रहरीको लागि जनाताको सहयोग अपरिहार्य हो। प्रहरी प्रहरीको जनाताको र्गति हुनुपर्छ भन्नुहुन्छ। जननमय रोगो भन्नेमाथि प्रहरीको सहयोग राख्नुपर्छ।

उत्तर, जनातासँग सम्पर्क राख्दा निवेदन गर्ने सामग्री पाउन पाउने जति उत्तिकै जरुरी हुन्छ। किनकि, यीमा नभएको निवेदन निकटक सम्म, आपत्ति नभएको र अव्यक्त घडिभन्दा पनि प्रहरीको लागि निगरानकै नभएको।

अन्यसम्पर्कको क्रममा यीमा थोरै हुने पोष्टिभन्दा एकजनाको जनाता र आचार्यलाई नै विचारिदिनु पर्छ। प्रहरी, प्रहरीको मायादाता नभएको। उन्मास कसले देखाउँछ। पोष्टिभन्दा उन्मास समाजको नभएको प्रस्ताव 'फनालो, यो मा मेरो साथी हो' नभएको प्रमाण राख्नुपर्छ। प्रहरी प्रहरीको जनाताको नै, तिमीको जनाता नभई 'तपाईंको जनाता' स्वर्ध्र एवम्माथि हुने सम्बन्धन तथा अग्रभासत रूपमा सहयोग आदानप्रदान गर्ने सम्म अवस्थको हुने जरुरी छ। उत्तर, कतिपय प्रहरी अधिकृतहरूले नै कायस्थामा जनाताको सम्पर्क यीमा निधारण गर्ने सम्मको दैर्घ्य।

प्रहरी उद्घर भएका हातापाका आँखाबाट देखाउनु सामा निगरान गर्ने र्गतिको जनाताको जनाताको जनाताको नभएको हुनुपर्छ। जनाताको मन कोरिय घडिना उन्मास प्रहरीलाईनभएको तथ्यांक अध्ययन गर्ने यीमा प्रहरी कायस्थी हुने सम्बन्धन हुनुपर्छ।

मधेसको वन्द विरोधको क्रममा होस् वा अन्य अवस्थामा पनि तत्काल उत्पन्न भएको परिस्थितिलाई नियन्त्रण गर्न मौकामा हुने प्रहरी कारवाहीको उल्लेख महत्त्व हुन्छ भन्ने कुरा प्रहरीले सधैं ख्याल राख्नुपर्दछ। यस क्रममा कानूनी कारवाही मात्रै पनि सर्वोपरि हुन

[illegible]

सांस्कारिकता प्रहरीले सामाजिक वातावरणअनुसार होउने, प्रशिक्षण कक्षाअनुसारका कल्याणका। कानूनअनुसार चल्ने हो भने प्रहरीहरूका कानुनी/तत्कालिका लागि आलोचनात्मकता देखिए पनि विद्युत मानिन्छ।

सामान्य नागरिकका आस्था र विचारको केन्द्रबिन्दु अर्थात् प्रहरी सञ्चालन बनेको छ। तत्कालिका कृष्ण राज्य सञ्चालनमा प्रहरीको कार्य सामान्य प्रहरीका जनउत्तरदायी देखिएको भए पनि द्रुतता प्रहरीनीतिक वातावरणबाट प्रहरी मुक्त हुन सकेको छैन। यसको दोष प्रहरीलाई भएर दिनु उचित हुदैन। सामाजिक वातावरण स्वच्छ, पारदर्शी भए प्रहरीले पनि स्वच्छ, पारदर्शी बनेपनि हुदैन। यसका लागि सामान्यका अभावमा प्रहरीलाई चलाउने होउने, प्रहरीले नै समाजलाई स्वस्थानीय बनाउने वातावरण निर्माण गरिने हो। प्रहरीको कानूनसम्मको पनि पाउने हो भने यो अस्वस्थ वातावरण नै पछि।

[illegible]

बैंकिङ क्षेत्रमा टेड यनियन अधिकार कटौती



■ पेसलकसार खनाल

सरकारने वित्त विभाग विकाश प्रोग्रामा २०१२ च्या पुढील पुढीलका मानितविकाशित नितेत वाकून केव तेवा वित्तीय प्रणाली एन (बाणिष्या एन) मा संशोधन गनं व्यवस्थापिका संसमर्या वित्तीय प्रणाली गनं केवले खेडें वित्त गनं केवले विकाश प्रोग्रामा गमनी प्रतुनी खडत हें वित्त गनं केवले खेडें

मुलुकाके अधिका विमकासका लागि सवस्य व सुदुद वित्तीय प्रणालीका अवरयत्ताक पडत. सवस्य व सुदुद वित्तीय प्रणालीका लागि वित्तीय प्रणालीभर कितागोळी केवले तेवा वित्तीय संमहालसुदें सुव्यावस्यत डाले संमहालन गनं अवरयक छ. देशाके मुलुकाक पडत विकास रहेके संविकान, नपेता गनू वक एन, वैक तेवा वित्तीय एनेलगावता अर सव कानुनात वैक एन वित्तीय संमहाल निदेश अर सवस्य एनेल वैक एनका इतत. वित्तीय गनं श्रमकुल गनं भुकाके हित विकास प्रगिपडत अतः अतः वित्तीय अवेसगुल व श्रमा पुनः वित्त कानुनाके अरगाग गनं केवले तेवा वित्तीय संमहालसुदें सवमहालन गनूने हुनू.

वैदिक जनलाई सुव्यवस्थित ढङ्गले सञ्चालन गर्ने औद्योगिक सम्बन्ध समुदाय बन्नुपर्छ। वैदिक व्यवस्थाभित्र र कार्यरत कर्मचारीको आफ्नै सम्बन्ध राम्रो हुन सकोष भने मात्र असल औद्योगिक सम्बन्ध स्थापना हुन्छ। असल औद्योगिक सम्बन्ध स्थापित हुने कार्यवाहकले उच्च मनोबलको साथ काम गर्ने बताउनुपर्छ। सिपिजना हुनु र यसबाट स्वाभाविक रूपमा ग्राहक बर्गले (डोक्ट्रोन्ट) ढगले सेवा प्राप्त गर्छन्। ग्राहक बर्गले प्राप्त गर्ने सन्तुष्टिले नै वैक र ग्राहकविषय प्रगाढ सम्बन्ध स्थापित हुन्छ। यसबाट वैक तथा वित्तीय संस्थाहरू सुव्यवस्था रूपले सञ्चालन भई समग्रमा स्वस्थ एवम् सुव्यवस्थित णालीको विकास गर्ने मद्द्त पुग्छ।

औद्योगिक सम्बन्धका लागि काय्की समुदाय

आध्यात्मिक सम्बन्धको लागि कानुनी व्यवस्था
वैदिक क्षेममा अध्यात्मिक सम्बन्ध स्थापित
गर्न विशेषतः अन्तर्राष्ट्रिय श्रम संगठनबाट पारित
अभियन्ताहरू, सविधान, २०३० र २०४८, ट्रेड यूनियन
एन २०४९, बोनस एन २०३० तथा देशका प्रचलित
एकानुनहरू आदि रहेका छन्। वैधानिक एवं कानुनी
व्यवस्थालाई स्थापित गर्न विगतका श्रमिकहरूले
ठुलो बलिदानीपूर्ण संघर्ष गरेको परिणामस्वरूप प्राप्त
होएको उपलब्धि नन। वैकै तथा विनीय संस्थाहरू

कर्मचारीको सेवा सत सुविधाको निर्धारण ग
कर्मचारीहरूको ट्रेड यूनियन अधिकारलाई व्य
यिनै ऐन कानुनबाट निर्देशित भएर सम्बन्धि
वित्तीय संस्थाहरूमा कर्मचारी सेवा सत र वि
कार्यान्वयन गर्न पुग्दछ । वैकमा क्रियाशील यु
गरिएको सामूहिक सौदावाजी सम्झौताको
रूपमा कार्यमा निवृत्त हुन सक्थे भने औद्योगिक
विकास गर्न मद्दत पुग्दछ ।

न्यूनतम श्रम मापदण्डको पालनामा समस्या
वैकिङ प्रणालीभित्र अहिले 'क' वर्गक
वाणिज्य वैक, 'ख' वर्गका ८१ ओटा, 'ग'
ओटा, 'घ' वर्गका ३६ ओटा वैक तथा वि
क्रियाशील छन्। यीमध्ये तिनवटा सरकारी
क्रियाश्रम वैकवाहेक अधिकांश निजी र
सञ्चालित भैक तथा विविध संस्था पर्दछन्।
कर्मचारीका लागि न्यूनतम श्रम मापद
नियुक्ति, सरुवा, पदोन्नति, तलब सुविधा

श्रमिकको ट्रेड युनियन अधि
गर्न पाउने र माग पूरा नभए
विनियममा सुनिश्चित गर्नुपर्दछ ।
सुविधाका सम्

[illegible]

वैकवाट न्यूनतम श्रम मापदण्ड अनिवार्य कार्यान्वयन गर्न गराउन जवासीन हुने गरेको बताइन्छ ।

सहमति कार्यान्वयन नगर्न प्रवृत्ति

सरकारी तथा निजी स्वाभित्त्वका वैकहरूमा युनियनहरूसंग व्यवस्थापनले तलबलापयत आर्थिक सुविधा वृद्धिका विषयमा सामूहिक सौदावाजी गर्ने गरेको कार्यवाहारीका न उदासीन रहने गरेका कारण प्रायः वैक कर्मचारीका समस्याको चाड लाग्ने गरेको

वाढाउँदा। सामुहिक नियोडावाजीअन्तर्गत पार्क महामाजी र सम्वन्धीताहरूका कार्यचयनबाट पनि केन्द्रीय बैकडात खीकृति निर्माणपनि व्यवस्था रहेको बताउँदै प्रिन्सिपल पदको व्यवस्थाबाट उन्मुख रहेको र केन्द्रीय पार्कबाट सम्बन्धित निशय पनि वागीयसम्वन्धित सामुहिकमाथी मार्फत विषयवाउँदा खीकृतिबाट उन्मुखीत रहेको कारण प्रिन्सिपल तथा सम्वन्धीता कार्यचयनबाट पनि पद दावाभन्दा कसै गर्नुपनि मुयुयनभन्दा वायव्यतले बैकडतता संस्थावरुमा दृढैय ३३ उन्मुख भइरहेको

र (रुख युनियनको खोजि पाउने, सामुहिक सौदाबाजी हडताल गर्न पाउने) युनियन विषयमावली तथा

र, कर्मचारीको सेवा सुखा, मुयुय विकास र आर्थिक

थमा कहीं पनि एकलपुता छैन।

[illegible]

गतिविधि कार्यालय समयमा गर्न नपाउने भन्ने स्वतः
अर्थ लाग्छ । उट्टे युनियनको तर्फबाट कम्प्याचीका पिर,
मकु, गुनासो समाधानका लागि व्यवस्थापनसँग गरिने
पत्राचार, भेटघाट, प्रतिनिधि मण्डल, बैठक, भेला गर्न
वैक हातामा नै कार्यालय सञ्चालन कार्यालय समयमा
नगर्ने भौ भने कहिले गर्ने ? प्रश्न उठ्नु स्वाभाविक
छ । प्रस्तुत विषयक प्रिलाउन तहमा उट्टे युनियनका
गतिविधिमा क्रमशः प्रतिवन्ध लगाउने नमसायबाट
आएको भन्ने सर्वत्र टिप्पणी र आक्रोश उत्पन्न हुन
छालेको छ ।

[illegible]

अतः केन्द्रीय बैंकवाट नै सबै बैंक तथा वित्तीय संस्थाका टुट्ट युनियन तथा व्यवसाय मापदण्डमोजिम सीधी निर्माण गर्ने गरनुपर्ने शर्त पत्रल गनुपर्दछ । सीधीको अधिकार टुट्ट युनियनसँग मात्र व्यवस्थापनमा स्यात्कृि सदावाजी गर्ने, सम्झौता गरिएका कतिपयजड यथामात्रमा समुहानुसारको कायान्वयन गर्ने, सबै बैंक तथा वित्तीय संस्थाका प्रकृतित न्यूनतम भन्म मापदण्डजड अतिथार रकमा लागू गर्ने र यम कार्यको केन्द्रीय बैंकट प्रभावकारिता तत्पत्र अनुपम गर्ने, केन्द्रीय बन्म नभारमा स्मन्वितित बैंक व्यवस्थापनजड कारगरिमा कम केन्द्रीय बैंकवाट तत्पत्रता देखाउनु मात्र बैंक जेठमा औधीगम व्यवसाय समुध्र नै भन्म विव्यस सुदृढ वित्तीय णालीको व्यवसाय गर्ने मद्दत पुर्ने निव्यस सिद्धि नभै सिक्नुन ।

दक्षिण एसिया

पारदर्शी-जवाफदेही
बनोस क्रिकेट व्यवस्थापन

परिणाम त यस कृतमा निर्भर गर्छ कि कति सकारिस स्वीकार गरिन्छ तथा तीमाथि बढेको नबन्ने निष्पत्ति गरिन्छ । तर, ज्यामातिन आरामर छोड्नु सामातिका प्रतिबन्धनने देशमा कित्तेक व्यवसायन, खान्खानगी भारतीय कित्तेक कन्ट्रल बोर्डअनने अन अवयव देखाएको छ । आईपीएलमा सुवाजी जाया सार्ने फिसलिको पदांकलको बन्नु भएको सफाई अध्यायनका कम्मना सबैचन न्यायालयबाट नबुम्बुको व्यापारीश न्यायमतिन आरामर छोड्नु अख्यशतमा गठित न्यायमतिन सोमाजर ये सकारिसर छोड्नु, यत् त्यसमाथि दमानसार तनिबयडाका साथ कायांव्ययन गरिएमा कित्तेक व्यवस्थापनको काराकाल हर्दछ ।

संमिलित मन्त्री-संस्थापरीक्षाई बोर्डबाट बाहिर राख्ने सिफारिस गरिएको भए पदधिकारीका लागि आसू सीमा र कार्यकालको सीमा पनि तय गरिएको छ। बोर्डले सन्देशद्वारा मोरखुन्दा राज्य किन्ने कसका मतका आधारमा चर्दछ। यसकाण अाशय मन्तुनरै कि यसप्रकारै बढीजसो रानानेतका कज्जारा रहेछ। यस मोरखुन्दामन्त्रालयसंगामा काला लागि संमिलित सदान प्रणालीमा पनि सुधारका लागि सिफारिस गरिएको छ।

जवाफदेहीबाट सञ्चैसो उम्किन खोजिरहेको भारतीय क्रिकेट कन्ट्रोल बोर्डमाथि अझर रानानेतका कज्जारा रहेछ। यसको जवाफा जीवामा खेलाङ्ग को सम्बन्ध नै छैन। बढीजसो अाशय र मोरखुन्दा बल्लेको किन्ट व्यबसाणको पहिचान रानानेत-कमचारी तथा रानानेतपनिता गज्जोइ बल्लेको छ।

यसै गठगडोको परिणति आईपीएलका रूपमा अगाडि आएको छ, जसका कारण किङ्दोलाई अधिक गुंतामच्च बनाएर नवजीवन दिने दावा गरिरहेएको छ। जबकि, रोमीपतिका स्वामित्व रहेको यसका साथै साथ सुशुभाजी र स्पॉट फिक्सिङको विवादले केही अरु नै सत्य उजागर गर्छन्। यस्तोमा यो बुझ्न गाह्रो छैन कि केही भद्रको खेल मानिएको किङ्दोको साथ वचाउन पनि अब यसको व्यवस्थापन संयन्त्रको सफा जरुरी छ।

पिल्ली जल्मा क्रिकेट संघमा शताब्दीको कोला पशु नै उजागर भएरहेको छ। त्यस माहोत्सव व्यापारमुल्लु लासो संघको प्रतिनिधित्व एउटा आर्टो टन अवश्य गराउँछ। निलित स्वाधं भएका राजनेता-समाजधर्मा-उद्योगपति संघको माहोत्सव अवधि गर्ने हरमयम प्रश्रसाभूत छ। राम्रो खेलौना हुन येको व्यवस्थापनको गारन्टी छित भने त्यसको कुरा नगर्नाछ, जसकै राजनीता-कर्मचारीको कथित व्यवस्थापनमा देश-नामाजको कथित व्यवस्थाको चककुरु सको सामुन्छ। यस्तोमा बालौली अट्टीआइएको दारमगा लैजाने वा व्यवस्थापन तन्त्रमा बालौलीको संलग्नतामा बलउत्तमवहार हरमयम कस उठाउनुपर्छ, यस्तो अट्टी व्यवस्थापनलाई पारदर्शी, विश्वसनीय, निम्मेवार र जवाफदेही बनाउनु सहीगरी हुनेछ।

(भारतबाट प्रकाशन हुने 'दैनिक ट्रिब्युन'को सम्पादकीय)

लेख तथा प्रतिक्रियाका लागि
इमेल : merobichar@gmail.com
फ्याक्स : ०१७७-१-२०१५११४ पो.ब.नं. : २०१०३ काठमाडौं

लेख तथा प्रतिक्रियाका लागि

इमेल : merobichar@gmail.com

स : ०९७७-१-५०१५९४ पो.ब.नं: २०५०३ काठमाडौं

CMYK

